

Koeiendieet maakt bouwen mogelijk

KRACHTVOERLIMIET Met een wet die beperkt wat koeien mogen eten en die daarmee stikstof reduceert, maakt minister Schouten ruimte voor de bouw van woningen en wegen. Boeren zijn ontstemd.

Emiel Hakkenes
REDACTIE DUURZAAMHEID & NATUUR

Er komt een wettelijke limiet op de hoeveelheid krachtvoer die boeren aan hun koeien mogen geven. Daardoor vermindert de stikstofuitstoot van de melkveehouderij. De uitgespaarde uitstoot zal grotendeels gebruikt worden voor de bouw van huizen en snelwegen in de buurt van natuurgebieden. Dat is de uitkomst van langdurige gesprekken tussen minister Schouten (landbouw, natuur en voedselkwaliteit) en vertegenwoordigers van de agrarische sector.

Nederland verkeert al ruim een jaar in een 'stikstofimpasse': in mei 2019 herinnerde de Raad van State de regering eraan dat zij wettelijk verplicht is om ervoor te zorgen dat de natuur in goede staat verkeert. Dat betekent onder meer dat de hoeveelheid stikstof in de natuur niet mag toenemen. Stikstof komt voornamelijk vrij uit uitlaatgassen (in de vorm van stikstofdioxide) en uit dierlijke mest (in de vorm van ammoniak).

De uitspraak van de Raad van State betekent dat nieuwe uitstoot, bijvoorbeeld bij een bouwproject, alleen toegestaan is als elders de uitstoot afneemt. Een eerste maatregel daarvoor is inmiddels van kracht: op snelwegen is de maximumsnelheid overdag verlaagd naar 100 kilometer, zodat het wegverkeer minder stikstof uitstoot.

Een tweede maatregel moet dit najaar van kracht worden: een vermindering van de uitstoot via dierlijke mest, door het voer van koeien aan te passen. Minister Schouten heeft daarover de afgelopen maanden met boeren overlegd. Ze zijn het erover eens dat de uitstoot van een koe bepaald wordt door wat het dier eet; hoe eiwitrijker het rantsoen, des te hoger de uitstoot.

Maar de boeren en de minister verschillen van mening over de vraag hoe het rantsoen het best kan worden aangepast. De melkveehouders beroepen zich op hun vakmanschap en willen zelf kunnen bepalen wat ze hun dieren voeren aan ruwvoer (zoals gras en maïs) en krachtvoer (zoals brokken). Als de minister een 'reductiedoel' zou formuleren, belo-



Minister Schouten gebruikt de stikstofreductie uit het koeienrantsoen voor de verbreding van snelwegen

IN HET KORT

Minister Schouten wil een wettelijk maximum aan het krachtvoer voor koeien

Dat reduceert stikstof, en dat maakt woningbouw mogelijk

Boeren vrezen dat de gezondheid van hun koeien gevaar loopt door de maatregel

ven de boeren dat te behalen, ieder op eigen wijze.

Dat is voor Schouten te vrijblijvend. Zij heeft behoefte aan garanties dat de uitstoot daadwerkelijk vermindert, want alleen dan mag de uitstoot elders weer toenemen. Schouten weet dat het eiwitgehalte van het gras dat koeien eten te beïn-

vloeden is door de mate van bemesten en het moment van maaien. Maar daarbij blijven onzekere factoren zoals het weer een rol spelen.

Daarom ziet de minister alleen heil in aanpassingen in het krachtvoer. Daarvan mogen boeren voortaan minder aan hun koeien geven. Dat is relatief eenvoudig te regelen: de minister legt in een wet vast hoeveel krachtvoer een melkveehouder maximaal in bezit mag hebben. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit controleert dat steekproefsgewijs, en op overtreding van de regel staat 2500 euro boete. Op die manier is juridisch 'geborgd' dat de stikstofreductie wordt behaald.

Boeren vinden dit geen goede maatregel. Door wettelijke beperkingen op te leggen aan de ene component van het koeienrantsoen (brok), wordt de afhankelijkheid van de andere component (gras) te groot, vinden zij. Als de voedingswaarde van het gras door ongunstige weersomstandigheden tegenvalt, en er mag slechts beperkt krachtvoer bijgevoerd worden, zouden de melkproductie en de gezondheid van koeien in gevaar kunnen komen.

De minister houdt echter voet bij stuk, heeft zij de Tweede Kamer gisteren laten weten: om bouwprojecten mogelijk te maken, komt er een krachtvoerlimiet. De maatregel geldt tijdelijk, tot het eind van het jaar, daarna moeten structurele maatregelen van kracht worden om de uitstoot van de veehouderij te verminderen.

De krachtvoermaatregel moet leiden tot een reductie van 0,2 kiloton stikstof. Uit cijfers van het CBS bleek gisteren dat de stikstofuitstoot van de melkveehouderij de afgelopen jaren licht is gedaald. Vorig jaar produceerde de sector 490 kiloton stikstof, een kleine 3 procent minder dan in 2018.

Van de stikstofreductie via het koeienrantsoen wordt 30 procent 'weggestreep', om de natuur te sparen. De overige 70 procent wordt gebruikt om woningbouw nabij stikstofgevoelige natuur mogelijk te maken en om zeven infrastructuurprojecten te realiseren, waaronder de verbreding van A27 en A12 bij Utrecht en de A1 en A28 bij knooppunt Hoewelaken.